

технологій передачі та засвоєння знань, а також форм організації педагогічної взаємодії, значна увага приділяється проблемі вивчення дистанційного навчання.

З цього приводу, слід зауважити, що означена форма навчального процесу сприяє вдосконаленню професійного становлення майбутніх фахівців, а також спонукає останніх до самостійного пошуку навчального матеріалу. Це, в свою чергу, активізує пізнавальну сферу, сприяє розвитку навчальної мотивації та саморозвитку людини.

В науковій літературі дистанційне навчання визначається як форма взаємодії, що здійснюється на відстані, поза безпосереднього, особистого контакту між учасниками навчального процесу. Перевагами означеної форми навчання виступає те, що вона забезпечує принцип індивідуалізації навчання, який полягає у самостійному обиранні студентом можливості навчатися у зручному для нього темпі та режимі, обираючи для цього рівень складності та термін виконання завдань. Поряд з цим, дистанційне навчання має також і негативні свої прояви, що полягають у нестачі контролю зі сторони викладачів та деканату.

Відповідно до цього, можна скати, що головна складність дистанційного навчання полягає у наявності вольових зусиль студента, що дозволяє здійснювати самоконтроль у власній мотиваційній та особистісній сфері. Відсутність означених якостей негативно впливає на успішність оволодіння та продуктивність використання знань в майбутній професійній діяльності.

Вищевказане засвідчує той факт, що впровадження дистанційної освіти потребує серйозної психологічної підготовки студентів, а також хорошої попередньої освітньої бази.

Список літератури

1. Биков В.Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України / Биков В.Ю. // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу. – К.: Атіка, 2005. – С. 77-140.

*Науковий керівник: Каряка І.В.,
канд. психол. наук, доцент*

УДК 159.923:37.091.212.7-057.874 (043.2)

Сидоришина М.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК САМООЦІНКИ ТА НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛІРІВ

Молодший шкільний вік характеризується бурхливим розвитком усіх психічних процесів, становленням особистості й самосвідомості дитини. Самооцінка – це необхідний компонент самосприйняття, визначення своїх фізичних та розумових можливостей, здібностей, вчинків, мотивів та цілей, відношення до оточуючих та до самого себе. Це найважливіша особистісна інстанція, що дозволяє контролювати власну діяльність з погляду нормативних критеріїв, будувати цілісну поведінку відповідно до норм зазначених у суспільстві.

Л.С. Виготський вказував, що саме в семирічному віці розпочинає формуватися самооцінка – узагальнене, стійке і, в той час, диференційоване ставлення дитини до себе. Р. Бернс на основі аналізу великої кількості досліджень

відомих американських авторів, відзначає, що на межі дошкільного і молодшого шкільного віку відбувається якісний стрибок в розвитку самооцінки. Дослідженням розвитку самооцінки у молодшому шкільному віці займалися: Б.Г.Ананьєв, Дж.Брунер, Л.І.Божович, О.М.Леонт'єв, І.Я.Лернер, А.Р.Лурія, М.М.Скаткін, Д.Б.Ельконін, А.І.Ліпкіна, С.А.Будассі, О.Н.Молчанова.

Самооцінка виступає відображенням ставлення дитини до самої себе та її очікувань щодо ставлення інших, тому значною мірою впливає на поведінку дитини у суспільстві та навчальну діяльність. Спершу дитина вивчає ставлення дорослих та однолітків щодо себе, а згодом на цій основі оцінює свої дії, особисті якості та навчальні досягнення, тобто можна сказати, що якщо вчителі, батьки чи однокласники часто оцінювали школяра негативно, критикували та повчали, це призведе до формування низької самооцінки. Такі діти малоініціативні, часто сумніваються та рідко висловлюють свою думку у спілкуванні, страх невдачі може вплинути на те, що вони відмовляються виконувати завдання. Також характерним є високий рівень тривожності, що створює тривале психо-емоційне напруження, виснажує школяра та викликає роздратування.

Якщо ставитись до дитини з повагою, давати адекватні зауваження та похвалу, то це буде сприяти розвитку адекватної самооцінки. Діти з адекватною самооцінкою почуваються більш бадьоро, вони веселі та активні, з задоволенням йдуть на контакт з однолітками та з дорослими, їм легше даються навчальні досягнення опановування нового матеріалу. Такі діти спокійно реагують на невдачі чи критику, і здатні продовжувати наполегливо йти до результату, незважаючи на перешкоди.

Учні з завищеною самооцінкою позитивно ставляться до себе, не соромляться підкреслювати свої досягнення та позитивні риси, в той же час вони не бажають приймати критику чи зауваження щодо своїх помилок, та навіть незначне порушення їх позитивного образу здатне викликати негативне ставлення й озлобленість до того, хто це зробив. Їм важко впоратись із невдачами, і труднощі можуть привести до небажання будь-що робити. Також для школярів із високою самооцінкою характерно обирати завдання які є для них надто складними, що в результаті призводить до невдачі та роздратування.

Самооцінка перебуває у тісному взаємозв'язку з рівнем домагань особистості – мірою складності цілей які вона ставить перед собою. Школярі з заниженою самооцінкою мають неадекватний рівень домагань, надто високий або надто низький, що викликає або надмірне напруження та критичність до себе або пасивність у навчальній діяльності. Для дітей з високою самооцінкою також характерний неадекватний рівень домагань, проте в разі невдачі вони намагаються звинуватити інших чи розкритикувати саму діяльність, не бажаючи надалі нею займатись.

Отже, самооцінка може відігравати ледь не вирішальну роль в навчальній успішності молодших школярів та впливати на темп оволодіння новим матеріалом і на задоволення від початкової діяльності загалом.

Список літератури

1. Бернс Р. Розвиток Я-концепції і виховання. – М.: Прогрес, 1986.-420с.
2. Ліпкіна А.І. Самооцінка школяра. – М.: Знання, 1976.-64с.

*Науковий керівник: Алпатова О.В.,
канд. психол. наук, доцент*